

Tórshavn, tann 19-12-00

J.Nr.: 524-0036/2000

(at tilskila í svari)

Viðgjørt: SPS/bj/pm

Tygara skriv

Løgtingið

Løgtingsmál nr. 49/2000: Uppskot til løgtingslóg um barsilsskipan

Uppskot

til

løgtingslóg um barsilsskipan

Partur I Barsilsfarloyvi

Kapittul I Barsilsfarloyvi

§ 1. Kvinnuligur løntakari, hevur rætt til barsilsfarloyvi, orsakað av viðgongu og barnsburði, frá tí degi, mett verður, at 4 vikur eru eftir til barnsburð, ella frá tí løtu, hon við læknávátan prógvar, at tað fyri fostur og/ella hana sjálva stendst heilsuvandi av at vera í starvinum, tó í fyrsta lagi frá tí degi, mett verður, at 13 vikur eru eftir til barnsburð. Eftir barnsburð hava foreldur, sum eru løntakarar, rætt til barsilsfarloyvi í tilsamans 24 vikur. Av teimum 24 vikunum kann faðir at barninum nýta tær 10 vikurnar eftir 14. viku eftir barnsburð. Rætturin til barsilsfarloyvi kann bert verða nýttur av einum av foreldrunum í senn.

Stk. 2. Umframt rættin eftir stk. 1 hevur faðir at barninum rætt til barsilsfarloyvi í upp til tvær vikur eftir barnsburð, ella eftir at barnið er komið heim, ella sambært avtalu við arbeiðsgevaran innan tær fyrstu 14 vikurnar eftir barnsburð.

Stk. 3. Kvinnuligur løntakari hevur rætt at vera frá arbeiði í sambandi við barnakonukanningar, tá hesar skulu fara fram í arbeiðstíðini.

Ættleiðing

§ 2. Foreldur, ið ættleiða barn, hava rætt til barsilsfarloyvi í sama mun, sum tey hava rætt til barsilspening eftir § 10.

Fráboðan

§ 3. Kvinnuligur løntakari, sum nýtir rættin til barsilsfarloyvi eftir § 1, stk. 1, skal innan 8 vikur eftir barnsburð boða arbeiðsgevara sínum frá, nær hon byrjar at arbeiða aftur.

Stk. 2. Maður, sum er løntakari, og sum nýtir rætt sín til barsilsfarloyvi eftir § 1, stk. 2, skal í seinasta lagi 4 vikur frammanundan boða arbeiðsgevara sínum frá, nær hann roknar við, hann er burtur frá arbeiði.

Stk. 3. Tey, sum fáa barn við ættleiðing, skulu við fráboðan til arbeiðsgevaran halda somu freistir.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin ásetur nærri reglur um skyldur løntakaranna mótvegis arbeiðsgevaranum at geva fráboðanir í sambandi við barsilsfarloyvi eftir § 1.

Vernd og endurgjald

Frávik

§ 4. Ikki kann víkjast frá reglunum í §§ 1-2 til bága fyri løntakaran.

§ 5. Tað tíðarskeið, løntakari er í barsilsfarloyvi eftir §§ 1 og 2, verður roknað sum vanlig arbeiðstíð, tá starvsaldur skal roknast.

§ 6. Arbeiðsgevari kann ikki siga upp løntakara, tí viðkomandi hevur sett fram krav um at nýta rættin til barsilsfarloyvi eftir §§ 1 og 2, ella annars siga upp vegna viðgongu, barnsburð ella ættleiðing.

§ 7. Verður løntakari uppsagdur ella fyri vanbýti í móti reglunum í § 6, skal arbeiðsgevarin rinda eina samsýning, sum í mesta lagi svarar til løn í 50 vikur, ið verður at áseta alt eftir starvsaldri og umstøðunum annars.

Stk. 2. Verður løntakari uppsagdur ella á annan hátt fyri vanbýti í viðgongutíðini, undir barnsburði, eftir barnsburð ella ættleiðing, áliggur tað arbeiðsgevaranum at prógva, at uppsøgnin ikki var grundað á hesi viðurskifti.

Partur II Barsilspeningur

Kapittul II Vanligar treytir

§ 8. Barsilspeningur eftir hesi lóg verður veittur í sambandi við viðgongu, barnsburð og ættleiðing.

Stk. 2. Skyldur og rættindi sbt. hesi lóg eru knýtt at móttiknum inntøkum, sum eftir skattalógini eru A-inntøkur, og inntøkum av sjálvstøðugari vinnu sbr. § 20.

Stk. 3. Rætturin til barsilspening er treytaður av føstum bústaði í Føroyum og fullari skattskyldu í Føroyum.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin ásetur nærri reglur um,

- 1) í hvønn mun persónar, sum hava inntøkur, ið ikki eru fult skattskyldugar í Føroyum, hava rætt til barsilspening, og
- 2) at persónar, sum hava rætt til barsilspening í einum øðrum landi, ikki hava rætt til barsilspening í Føroyum.

Kapittul III

Treytir fyri útgjaldi

§ 9. Kvinna, sum hevur A-inntøku, og sum fer frá arbeiði, orsakað av viðgongu ella barnsburði, hevur rætt til barsilspening frá tí degi, mett verður, at 4 vikur eru eftir til barnsburð, ella frá tí løtu, hon við læknávátan prógvar, at tað fyri fostur og/ella hana sjálva stendst heilsuvandi av at vera í starvinum, tó í fyrsta lagi frá tí degi, mett verður, at 13 vikur eru eftir til barnsburð. Eftir barnsburð hevur kvinna rætt til barsilspening í 24 vikur innan fyrstu 24 vikurnar eftir barnsburð. Rætturin til barsilspening er treytaður av, at kvinnan lýkur treytirnar í § 11.

Stk 2. Foreldrini kunnu í staðin velja, at faðir at barninum skal vera heima hjá barninum í upp til 10 vikur eftir 14. viku eftir barnsburð, og harvið fáa barsilspening í hesum tíðarskeiðinum. Treytin fyri, at faðir at barni kann fáa barsilspening í hesum tíðarskeiðinum, er at móðirin ikki samstundis er frá arbeiði við løn.

Stk. 3. Uttan mun til stk. 2 hevur faðir at barni rætt til barsilspening í upp til tvær vikur eftir barnsburð innan tær fyrstu 14 vikurnar eftir barnsburð.

Stk. 4. Rætturin til barsilspening eftir stk. 2 og 3 er treytaður av, at faðir at barni lýkur treytirnar í § 11.

Ættleiðing

§ 10. Foreldur, sum ættleiða børn, hava rætt til barsilspening í 26 vikur eftir, at tey hava fingið barnið, treytað av, at teir myndugleikar, sum kanna ættleiðingarmøguleikarnar, hava tikið ta avgerð, at annað av foreldrunum skal vera heima í sambandi við, at tey fáa barnið.

Stk. 3. Dagurin, tá tey fáa barnið, verður at javnmeta við føðing, og maður ella kvinna, ið ættleiða, verða at javnmeta við kvinnu, ið hevur átt.

Stk. 4. Treytirnar í § 11 eru eisini galdandi í sambandi við ættleiðing.

Arbeiðskrav

§ 11. Rætturin til barsilspening er treytaður av, at móttakarin í minst 6 mánaðir innan fyri teir síðstu 12 mánaðirnar áðrenn fráverutíðarskeiðið hevur havt so mikið av arbeiði, at inntøkan í hesum tíðarskeiði í minsta lagi hevur verið 10% av lønini sbrt. sáttmála millum Føroya Arbeiðsgevarafelag og Føroya Arbeiðarafelag, rundað til nærmastu heilu krónuupphædd.

Kapitul IV Stødd á barsilspeningi

Útrokningargrundarlag

§ 12. Grundarlagið fyri útrokningini av barsilspeningi er móttikna miðal mánaðarlaga gjaldskylduga A-inntøkan eftir § 18, íroknað tó dagpening vegna sjúku eftir dagpeningalógini seinastu 12 mánaðirnar áðrenn fráveruna.

Stk. 2. Hevur viðkomandi beint undan fráveruni verið á arbeiðsmarknaðinum í eitt styttri tíðarskeið enn tað, nevnt í stk. 1, verður barsilspeningurin útroknaður við grundarlagi í miðal móttiknu gjaldsskyldugu A-inntøkuni eftir § 18 hetta styttra tíðarskeiðið.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin ásetur nærri reglur um tíðarskeiðið, sum skal verða nýtt sum útrokningargrundarlag eftir stk. 2, og í hvørjum førum eitt styttri tíðarskeið kann verða nýtt sum útrokningargrundarlag.

Upphædd

§ 13. Barsilspeningur er 100% av útrokningargrundarlagnum sbrt. § 12, tó soleiðis, at barsilspeningur ikki kann verða meira enn kr. 35.000 um mánaðin.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann hækka ta í stk. 1 ásettu hámarksupphædd við støði í lønargongdini í samfelagnum.

Kapittul V Útgjald v.m.

Umsóknir

§ 14. Umsókn um barsilspening skal latast inn innan 6 mánaðir eftir barnsburð ella, í sambandi við ættleiðing, eftir at tey hava fingið barnið. Er umsóknin ikki latin inn

innan hesa freist, fellur rætturin til barsilspening burtur.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetur reglur um útgjald, útgjaldsskeið, hvørjar upplýsingar skulu latast, hvør skal vátta hesar upplýsingar, freistir fyri innlitan av upplýsingum v.m.

Útgjald til arbeiðsgevara

§ 15. Í tann mun arbeiðsgevari rindar A-inntøku í sambandi við barsilsfarloyvi, verður barsilspeningurin, sum løntakarin hevði havt rætt til sbrt. § 12, um viðkomandi ikki varð rindað A-inntøka, rindaður arbeiðsgevaranum.

Stk. 2. Í tann mun barsilspeningur til arbeiðsgevaran eftir stk. 1 røkkur, verður útgaldið fyri rindaðar A-inntøkur sbrt. § 12 frítíðarløn og frítíðarískoyti.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin ásetur nærri reglur um umsókn frá arbeiðsgevaranum, hvørjar upplýsingar, hann skal lata í sambandi við útgjaldið, og freistir fyri innlitan av umsóknum og upplýsingum v.m.

Mótrokning

§ 16. Landsstýrismaðurin ásetur reglur um í hvønn mun tann, sum hevur rætt til barsilspening, kann hava aðra inntøku, veiting ella eftirløn, samstundis sum viðkomandi fær barsilspening, og hvussu barsilspeningur skal skerjast í mun til nevndu inntøkur.

Kapittul VI**Fígging****Gjaldskyldug**

§ 17. Landskassin ber útreiðslurnar til barsilspening. Til partvísa fígging av barsilspeningi eftir hesi lóg verður til landskassan kravt eitt gjald, sum er ásett í § 19.

Stk. 2. Gjaldskyldug sbrt. stk. 1 eru

1. øll, sum fáa A-inntøku, sum hava fulla skattskyldu í Føroyum, og sum hava fyllt 16 ár, men ikki 67 ár, og

2. øll, sum rinda A-inntøku í Føroyum.

Stk. 3. Persónar, sum eftir stk. 2, nr. 1, eru gjaldskyldugir, men sum ikki hava fastan

bústað í Føroyum, kunnu eftir umsókn sleppa undan gjaldskyldu. Undantøkan hevur virknað frá tí degi, umsóknin er móttikin.

Stk. 4. Persónar, sum eftir løgtingslóg um almannapensjónir fáa hægstu fyrítíðarpensjón, og persónar, sum eftir somu lóg fáa miðal fyrítíðarpensjón, av tí teir eru oman fyri 60 ár, men sum annars vildu fingið hægstu fyrítíðarpensjón, verða eftir umsókn undantiknir frá gjaldskyldu. Undantøkan frá gjaldskylduni hevur virknað frá tí degi, umsóknin er móttikin.

Gjaldsgrundarlag

§ 18. Gjaldið verður kravt av øllum A-inntøkum, sum tey gjaldskyldugu fáa ella rinda, tó undantikið

1. fólka- og fyrítíðarpensjón,
2. aðrar skattskyldugar almannaveitingar,
3. tænastrámannapensjónir og aðrar líknandi eftirlønir, upphaldspeningur sbrt. hjúnabandslógini og barnapeningur sbrt. “lov om børns retsstilling”, og
4. A-inntøka til avmarkaða skattskyldu undir FAS-skipanini.

Stk. 2. Undantøka eftir stk. 1, nr. 3, verður veitt eftir umsókn, og undantøkan hevur virknað frá tí degi, umsóknin er móttikin.

Gjald

§ 19. Gjaldið hjá teimum gjaldskyldugu er 0,25% av tí í § 18 nevnda gjaldsgrundarlagi.

Stk. 2. Gjaldið fellur til gjaldingar, samstundis sum teir gjaldskyldugu rinda ella fáa A-inntøku. Áðrenn A-inntøkan verður útgoldin, skal inngjaldið avroknast. Gjöld kunnu krevjast inn við panting.

Stk. 3. Landsstýrismaðurin kann áseta nærri reglur um inngjald, heundir avgreiðslugjald.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann við kunngerð broyta tað í stk. 1 nevnda gjald, tó ikki hægri enn 0,25%.

Kapittul VII

Sjálvstøðugt vinnurekandi v.m.

§ 20. Persónar, sum hava aðra inntøku av vinnu enn A-inntøku, hava rætt til barsilspening, um teir tekna eina trygging.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann í kunngerð áseta nærri reglur um, hvør kann tekna trygging, um inngjald, arbeiðskrav, útrokningargrundarlag, nær rætturin til barsilspening tekur við, eftir at umsókn um trygging er móttikin, eftirstøður, hvørjar upplýsingar tann, sum tekna trygging, skal lata, skiftisreglur v.m.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann í kunngerð áseta nærri reglur um, at persónar, sum annars ikki hava møguleika at koma undir skipanina, eftir egnum ynski tekna trygging og koma undir skipanina.

Kapitul VIII

Fyrisingarlígar ásetingar

Upplýsingar

§ 21. Til nýtslu í sambandi við útrokning og eftirlit við inngjalds- og útgjaldsupphæddum eftir hesi lóg, kann landsstýrismaðurin útvega sær allar upplýsingar frá Toll- og Skattstovu Føroya, Landsfólkayvirlitinum, Almannastovuni.

Stk. 2. Fakfeløg og arbeiðsgevarar hava skyldu at geva landsstýrismanninum tær upplýsingar, hann biður um í sambandi við eftirlitsarbeiði og avgreiðslu av útgjaldi.

§ 22. Hevur umsøkjari givið landsstýrismanninum skeivar upplýsingar ella tagt um umstøður, sum hava havt týdning fyri barsilspeningin, kunnu upphæddir, sum av órøttum eru útgoldnar, verða kravdar afturgoldnar frá tí, sum hevur fingið peningin útgoldnan.

§ 23. Landsstýrismaðurin kann eftir nærri ásettum reglum gera gjaldsavtalur, heruppií avskriva krøv, tá útlit ikki eru at fáa allan peningin frá skuldarinum.

Millumtjóða sáttmálar

§ 24. Landsstýrismaðurin kann gera sáttmálar við onnur lond um barsilspening.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin kann áseta nærri reglur um barsilspening v.m. fyri teir persónar, sum fevndir eru av sáttmálum sambært hesi grein, heruppií fyri hesar persónar áseta reglur, sum víkja frá

ásetingunum í lógini.

Umsitingarmyndugleiki

25. Landsstýrismaðurin kann við kunngerð leggja umsitingina av lógini til Arbeiðsloysisskipanina eftir avtalu við Arbeiðsloysisskipanina, ella til annan fyrisitingarlígan myndugleika. Í slíkum føri verða heimildirnar, sum landsstýrismaðurin hevur eftir hesi lóg, latnar fyrisitingarmyndugleikanum, tó ikki heimildirnar at áseta reglur.

Stk. 2. Landsstýrismaðurin ásetur í kunngerð nærri reglur um umsiting og eftirlit.

Stk. 3. Avgerðir eftir hesi lóg ella eftir reglum, settum sbrt. lógini, kunnu kærast til landsstýrismannin innan 4 vikur eftir, at viðkomandi hevur fingið fráboðan um avgerðina.

Stk. 4. Landsstýrismaðurin kann leggja kærummyndugleikan eftir stk. 3 til annan fyrisitingarlígan myndugleika, og kann samstundis áseta, at avgerðir hjá kærummyndugleikanum ikki kunnu kærast til annan fyrisitingarlígan myndugleika.

Stk. 5. Útreiðslur, ið standast av umsitingini av skipanini, verða rindaðar av landskassanum.

Kapitul IX Revsí- og gildiskomuásetingar

Revsing

§ 26. Um ikki strangari revsing er ásett í aðrari lóggávu, verður viðkomandi, sum sambært hesi lóg gevur skipanini skeivar ella misvísandi upplýsingar, revsaður við sekt ella hefti.

Stk. 2. Fyri brot, sum lögfrøðiligir persónar, heruppií feløg, felagsskapir, grunnar, kommunur, land og statur gera, kann revisábyrgd verða áløgd tí lögfrøðiliga persóninum sum slíkur.

Stk. 3. Í reglum, ásettum eftir hesi lóg, kann revsing verða ásett fyri brot á reglurnar.

Gildiskoma

§ 27. Henda lóg fær gildi 1. apríl 2001.

Stk. 2. Samstundis fer úr gildi: løgtingslóg nr. 37 frá 23. apríl 1999 um foreldrafráveru, orsakað av barnsburði, føðing og ættleiðing.

Skiftisreglur

§ 28. Persónar, sum, tá henda lóg fær gildi, hava rætt at fáa dagpening í sambandi við barnsburð útgoldnan eftir lov for Færøerne om dagpenge ved sygdom eller fødsel, sbr. lovbekendtgørelse nr. 102 frá 2. mars 1988, sum broytt við løgtingslóg nr. 94 frá 13. juni 1995 (dagpeningalógin), hava rætt at fáa barsilspening útgoldnan eftir reglunum í hesi lóg.

Almennar viðmerkingar

Endamál við uppskotinum

- at allir løntakarar í mest møguligan mun fáa endurgjald fyri lønarmiss í sambandi við barnsburð,
- at skipanin umfatar bæði kvinnur og menn og bæði løntakarar og sjálvstøðugt vinnurekandi,
- at kvinnum verður rindað endurgjald í 4 vikur áðrenn barnsburð, og kvinnum og monnum í 26 vikur eftir barnsburð,
- at útvega betri grundarlag fyri eins møguleikum hjá kvinnum og monnum til arbeiði, og at
- fremja javnstøðu millum kvinnur og menn,
- at tryggja barninum samveru bæði við móðir og faðir,

- at umstøðurnar hjá hinum einstaka á arbeiðsmarknaðinum í sambandi við barnsburð og ættleiðing verða so eins sum móguligt, og at fíggjarligi kostnaðurin av barnsburði í mest móguligan mun verður borin av þórtunum á arbeiðsmarknaðinum.

Høvuðsinnihaldið í uppskotinum

Barsilsfarloyvi

Eftir uppskotinum verður lógtingslógin um foreldrafráveru tikin av, og reglurnar um foreldrafráveru tiknar upp í hetta lógaruppskotið. Reglurnar um rætt hjá foreldrum at vera frá arbeiði, orsakað av viðgongu, barnsburði og ættleiðing, verða í høvuðsheitum varðveittar óbroyttar, við nøkrum nágreiningum og uppískoytum.

Barsilspeningur

Skotið verður upp fyri allan arbeiðsmarknaðin, tann almenna sum tann privata, at gera eina felags skipan viðvíkjandi endurgjaldi fyri lønarmiss/lønarútreiðslur í sambandi við barnsburð og ættleiðing, sum skal loysa av tær almennu skipanir, sum í dag eru hesum viðvíkjandi, t.e. skipanin eftir dagpeningalógini um dagpening í sambandi við barnsburð og ættleiðing, og skipanin viðvíkjandi barsilsgrunninum hjá landinum.

Skipanin skal í mest móguligan mun bera kostnaðin av barnsburði og ættleiðing, bæði hjá løntakarum og hjá arbeiðsgevarum, og reglurnar í dagpeningalógini um dagpening í sambandi við barnsburð og ættleiðing verða tiknar av, eins og barsilsgrunnurin hjá landinum verður tikin av.

Partarnir á arbeiðsmarknaðinum skulu sjálvir verða við til at fíggja skipanina.

Meginreglurnar í skipanini viðvíkjandi barsilspeningi eftir uppskotinum eru:

Barsilspeningur verður rindaður fyri inntøkumiss, ið stendst av barnsburði og ættleiðing.

Barsilspeningur umfatar lønarinntøkur/lønarútreiðslur ella inntøkur av sjálvstøðugari vinnu.

Rindað verður til persónar, sum eru vinnuaktivir, t.e. krav um tilknýti til arbeiðsmarknaðin og arbeiðskrav.

Virðið, sum verður nýtt sum grundarlag, tá inntøkutapið skal roknast út, er A-inntøkan/inntøkan av sjálvstøðugari vinnu, sum viðkomandi væntandi hevði havt, um hann var í vinnu, sum verður ásett sum miðal móttikna mánaðarliga A-inntøkan seinastu 12 mánaðirnar áðrenn barsilsfarloyvi.

Barsilspeningurin skal endurrinda alt tapið hjá løntakarranum-100% -, tó við einum útgjaldshámarki upp á 35.000,- kr. um mánaðin.

Rindar arbeiðsgevarin løn í fráverutíðini, verður barsilspeningurin, sum løntakarin annars hevði havt rætt til, rindaður arbeiðsgevaranum.

Tey tryggjaðu, løntakarar, sjálvstøðugt vinnurekandi og arbeiðsgevarar, skulu sjálvi partvís fíggja skipanina við einum prosentgjaldi uppá 0,25%, sum verður lagt á móttiknar og rindaðar A- inntøkur og inntøkur av sjálvstøðugari vinnu.

Bakstøði

Bæði Løgtingsins trivnaðarnevnd (løgtingsmál 1998/117), Útnorðurráðið og javnstøðunevndin hava mælt til, at gjørd verður ein skipan, sum tryggjar øllum løntakarum fulla løn í sambandi við fráveru frá arbeiði, orsakað av barnsburði og ættleiðing. Við støði í hesum setti landsstýrismaðurin í vinnumálum nevnd, mannað við umboðum fyri partarnar á arbeiðsmarknaðinum, at gera uppskot til eina skipan um ein barsilsgrunn. Í arbeiðssetninginum hjá nevndini varð m.a. nevnt:

Barsilsgrunnurin hugsast at skipast soleiðis, at

- skipanin fyri grunnin verður staðfest við lóg,
- grunnurin skal fíggja munin millum goldnan dagpening og upp til lønina hjá teimum, sum fara í farloyvi – alternativt alla lønina hjá teimum, sum fara í farloyvi,
- grunnurin verður fíggjaður við líka stórum gjaldi frá arbeiðsgevarum og arbeiðstakarum,
- grunnurin skal virka fyri bæði foreldrini,
- umstøðurnar í sambandi við barnsburð verða so eins fyri øll sum møguligt,
- grunnurin skal fevna um allan arbeiðsmarknaðin.

Nevndin rakk ikki at tilevna uppskot, áðrenn arbeiðið í nevndini varð lagt niður, orsakað av ósemju um samsýningina til nevndarlimirnar. Vinnumálastýrið gjørdi tí útkastið til hetta uppskotið eftir tí arbeiðssetningi, sum givin varð nevndini. Uppi í arbeiðinum at tilevna útkast til uppskot hevur Vinnumálastýrið havt ALS og adv. hjá ALS.

Galdandi skipan***Rætt til farloyvi***

Skipanin í dag er tann, at løntakarum í lóggávuni og í sáttmálum á arbeiðsmarknaðinum móttvegis arbeiðsgevaranum er tryggjaður rættur at vera frá arbeiði, orsakað av viðgongu (graviditeti), barnsburði, og ættleiðing. Rættur til farloyvi er tryggjaður kvinnum, og eftir barnsburð eisini monnum.

Farloyvisrætturin er reguleaður bæði í sáttmálum á arbeiðsmarknaðinum og í tí lóggávuni, sum regulerar viðurskiftini hjá einstøkum løntakarabólkum, sum t.d. tænastráttmálum, starvsmannalógini, løgtingslógini um yrkisútbúgvingar, løgtingslóg um sjómenn v.m.

Útgangsstøðið er, at foreldrafráverulógin er galdandi í øllum setanarviðurskiftum uttan mun til, hvørjar reglur annars regule hesi viðurskiftini. Løntakarin er vardur av reglunum uttan mun til, um hann er settur hjá tí almenna ella tí privata, og lógin umfatar eisini setanina uttan mun til, um talan er um setan smbrot. felagssáttmála, eins og løntakarin hevur rætt til fráveru uttan mun til, um hann kann krevja, at arbeiðsgevarin ella tað almenna rindar løn ella dagpening.

Sostatt eru viðurskiftini hjá løntakarum, tá tað snýr seg um fráverurættin í sambandi við barnsburð, einháttáð reguleað fyri allan arbeiðsmarknaðin, bæði tann almenna og tann privata.

Umstøðurnar hjá teimum, sum nýta fráverurættin eru tó framvegis sera ólíkar, tí reglurnar í foreldrafráverulógini viðvíkja bert spurninginum um rættin at vera frá arbeiði, ikki spurninginum um, hvussu vera skal við lønarviðurskiftunum ella møguligum lønarmissi í sambandi við fráveruna.

Løn ella dagpening í sambandi við fráveru vegna barnsburð v. m.

Hvørt løntakari, sum nýtir fráverurættin í sambandi við barnsburð v.m., hevur rætt til løn ella kompensatióin fyri lønarmiss, veldst um, hvørjir felagssáttmálar ella einstaklingaavtalur eru, og hvørt tað eru serligar lógarreglur galdandi fyri setanina.

Fáar ella ongar lógarreglur eru um, at løntakari skal hava rætt til løn frá arbeiðsgevara, tá hann nýtir fráverurætt sín í sambandi við barnsburð, tó hevur kvinna, sum er umfatað av starvsmannalógini eftir § 6, stk. 3, í lógini, rætt til hálva løn í 2 mánaðir, tá hon er frá arbeiði, orsakað av barnsburði.

Annars eru lønarviðurskiftini í sambandi við barnsburð ikki regulerað í lóggávuni, men í sáttmálunum á arbeiðsmarknaðinum.

Sáttmálaviðurskiftini á hesum økinum eru sera ymisk. Tað er munur á viðurskiftunum hjá alment settum og viðurskiftunum hjá privat settum, og millum tey privat settu er munurin eisini stórur.

Tey, sum ikki hava rætt til fulla løn eftir sáttmálunum - alment og privat sett - hava rætt til dagpening eftir dagpeningalógini, um tey annars lúka krøvini eftir lógini.

Hvørki eftir galdandi lóggávu ella eftir galdandi sáttmálum eru reglur um rætt til løn ella dagpening til menn í sambandi við barnsburð.

Dagpeningur í sambandi við barnburð eftir dagpeningalógini

Tá dagpeningalógin kom í gildi í 1979, kundi dagpeningur veitast løntakarum fyri mista inntøku í sambandi við óarbeiðsføri, orsakað av sjúku, skaða ella barnsburði.

Høvuðsreglur í dagpeningalógini

Kvinnur, sum eru løntakarar, og sum ikki hava rætt til løn í sambandi við viðgongu ella barnsburð, hava rætt til dagpengar.

Kvinnur, sum hava teknað trygging eftir kapittul 5 í lógini, t.e. kvinnur, sum hava aðra inntøku enn lønarinntøku, og kvinnur, sum eru heimagangandi, og sum gera húsligt arbeiði fyri minst ein persón, umframt seg sjálfvan.

Sjómenn við føroyskum fiskiskipi og útróðrarmenn við egnum ella annan mans fiskifari.

Krav um tilknýti til Føroyar

Tann, sum hevur rætt til dagpening, hevur tilhald í Føroyum, og tá viðkomandi gerst óarbeiðsførur, hevur havt tilhald her í minsta lagi 6 vikur. Fyribils tilhald uttanlands, men við bústaði í Føroyum, verður javnt sett við tilhald í Føroyum.

Treytir fyri útgjaldi

Óarbeiðsføri

At lækni metir, at tað er óforsvarligt at arbeiða, tó í fyrsta lagi 6 vikur áðrenn barnsurð, í serligum førum upp til 13 vikur. Eftir barnsurð hevur kvinnan rætt til dagpening í 24 vikur, og tá er einki krav um dokumentatióin um óarbeiðsføri.

Arbeiðskrav

At kvinnan í minsta lagi í 6 mánaðir innanfyri seinastu 12 mánaðirnar hevur havt arbeiði í tílíkan mun, at inntøka hennara í hesum tíðarskeiðinum gevur henni rætt til í minsta lagi 10% av hægstu dagpeningaupphædd, t.e. 80% av galdandi vikuløn hjá ófaklærdum arbeiðarum.

Aðrar inntøkur í útgjaldsskeiðinum

Um dagpeningur saman við øðrum kontantveitingum, heruppi arbeiðsinntøkum, men undantikið almennari hjálp, fer upp um arbeiðsinntøkuna, verður dagpeningur lækkaður við upphæddini, sum er omanfyri arbeiðsinntøkuna.

Útrokningargrundarlag

Miðal arbeiðsinntøkan um vikuna seinastu 5 vikurnar áðrenn óarbeiðsføri ella, um kvinnan hevur havt arbeiði í minni enn 5 vikur, miðalinntøkan um vikuna ta tíð, hon hevur havt arbeiði. Landsstýrismaðurin kann fyri serligar bólkur av løntakarum áseta eitt annað útrokningartíðarskeið, og landsstýrismaðurin kann áseta eitt annað útrokningargrundarlag, tá inntøkuviðurskiftini eru broytt munandi, tá viðkomandi gjørdist óarbeiðsførur, ella tá inntøkuviðurskiftini vórðu munandi broytt, um viðkomandi ikki gjørdist óarbeiðsførur.

Upphædd

80% av útrokningargrundarlagnum, tó í mesta lagi 80% av galdandi vikuløn hjá ófaklærdum arbeiðarum. Upphæddir, minni enn 10% av hægstu dagpeningaupphædd, verða ikki útgoldnar.

Fígging og umsiting av dagpeningi

Í § 8 í løgtingsfíggingarlógini 2000 eru játtaðar 45 mió. kr. til dagpening, harav verður mett, at uml. 15 mió. kr. verða nýttar til dagpening í sambandi við barsilsfarloyvi. Dagpeningaskipanin verður umsitin av Almanastovuni.

Løn í sambandi við barnsurð eftir sáttmálunum**Almenni arbeiðsmarknaðurin**

Í felagssáttmálunum millum landsstýrið og feløgini hjá teimum alment settu, hava flest allar kvinnur, sum eru settar hjá landinum, rætt til fulla løn alla fráverutíðina.

§ 9 í galdandi sáttmála millum Fíggingarmálastýrið og Starvsmannafelagið er í § 9 soljóðandi:

“Stk. 2. Starvskvinnu verður veitt full løn fyri tíðina, frá tí hon gerst óarbeiðsfør, tó í mesta lagi 8 vikur undan føðing, og tilsamans 24 vikur. Afturat kann hon fáa frí uttan løn í 6 vikur. Starvskvinna kann umframt eftir umsókn fáa frí uttan løn í 5 mánaðir uttan miss í lønaraldri. Í hesum sambandi kann starsvmaður eisini eftir umsókn fáa frí uttan løn í 1 mánaða uttan miss í lønaraldri.

Stk. 3. Umframt tær í stk 2 nevndu sòmdir kann starvskvinna fáa 6 mánaða sjúkrafri í slíkum fòrum, har hon við læknávátan prógvar, at tað fyri fostur og/ella hana sjálva stendst heilsuvandi av at vera í starvinum. Undir slíkum umstøðum verður veitt starvskvinnu full løn.

Stk. 4. Um starvskvinna ættleiðir barn, kann hon eftir umsókn fáa upp til 24 vikur fri við løn. Í hesum sambandinum kann starvsmaður eisini eftir umsókn fáa fri uttan løn í 1 mánaða uttan miss í lønaraldri”.

Líknandi reglur eru ásettar í hinum sáttmálunum millum feløgini á almenna arbeiðsmarknaðinum og Fíggjarmálastýrið soleiðis, at flest øllum kvinnuligum løntakarum á almenna arbeiðsmarknaðinum eru tryggjað fulla løn í farloyvistíðini.

Fígging og umsiting av løn hjá alment settum í sambandi við barnsurð

Í semjuni, sum gjørd varð millum landsstýrið og tjúgu fakfeløg 9. apríl 1995, er avtalað, at frá 1. januar 1996 skuldi felags barsilsgrunnur setast á stovn. Hetta varð gjørt soleiðis, at 0,8% av lønarpartinum hjá øllum almennum stovnum skuldi setast inn á eina felagskonto at gjalda starvsfólki, sum kemur í staðin fyri tær starvskvinnur, sum eru í barsilsfarloyvi. Grunnurin skuldi setast á stovn fyri at forða fyri, at summir stovnar verða raktir serliga hart, tá ið starvskvinna fer í barsilsfarloyvi. Síðan 1997 hava barsilsfarloyvini verið fíggjað við játtan á fíggjarlógini.

Í uppskotinum til fíggjarløgtingslóg 2001 er í § 3 avsettar 10,1 mió. kr. til grunnin.

Grunnurin verður umsitin av Gjaldstovuni.

Privati arbeiðsmarknaðurin

Her eru fáar avtalur um rætt til løn í sambandi við barnsurð. Kvinnur, sum eru umfataðar av starvsmannasáttmálanum, hava frá arbeiðsgevaranum rætt til ½ løn í 2 mánaðir, hetta er galdandi fyri S&K-limir. Starvssett hjá fíggjar- og tryggingarstovnum hava rætt til fulla løn í farloyvistíðini. Í sáttmálunum millum arbeiðarafeløgini hjá tímaløntum og arbeiðsgevarafeløgini eru ikki reglur, sum geva rætt til løn í sambandi við barnsurð.

Løn og dagpeningur kann, innan fyri karmarnar av hægstu dagpeningaupphædd og arbeiðsintøkuni, setast saman soleiðis, at arbeiðsgevari t.d. rindar hálva løn og dagpeningaskipanin restina upp til fulla løn.

Í mun til galdandi skipan merkis uppskotið:

Fyri løntakarar

Fyri kvinnur, sum eftir galdandi lóggávu ella sáttmálum hava rætt til fulla løn í sambandi við barnsurð og ættleiðing, verður eingin broyting viðvíkjandi rættinum til løn. Hetta er galdandi fyri allar kvinnur, sum eru í fòstum starvi hjá landinum, kommununum, fíggjar- og tryggingarstovnunum, Føroya Tele, SEV v.fl.

Fyri kvinnur, sum eftir galdandi lóggávu og sáttmálum ikki hava rætt til fulla løn í sambandi við barnsurð og ættleiðing, merkis uppskotið, at tær ikki longur fáa dagpening eftir dagpeningalógini, men barsilspening eftir reglunum í hesum uppskotinum. Hetta merkis fyri nógv tær flestu eina munandi hækking av endurgjaldinum í mun til tað endurgjald, ið kann fáast eftir dagpeningalógini, við tað at hámarkið fyri útgjaldinum eftir uppskotinum er kr. 35.000,-, meðan hámarkið eftir dagpeningalógini er 80% av eini arbeiðaraløn. Hetta er galdandi fyri meginpartin av tímaløntu kvinnunum á privata arbeiðsmarknaðinum.

Menn hava, sum nevnt omanfyri, hvørki eftir galdandi lóggávu ella sáttmálum rætt til løn ella dagpening í sambandi við barnsburð (í sambandi við ættleiðing eru serligar reglur). Eftir ásetingunum í uppskotinum fáa teir rætt til barsilspening í 2 vikur, umframt at teir av teimum 24 vikunum eftir barnsburð, sum mamman at barninum hevur rætt til barsilspening, kunnu fáa barsilspening í upp til 10 vikur.

Fyri arbeiðsgevarar:

Fyri arbeiðsgevarar, sum eftir galdandi lóggávu ella sáttmálum rinda partvísa ella fulla løn í sambandi við barnsburð, hava ásetingarnar í uppskotinum ta broyting við sær, at allir arbeiðsgevarar, bæði almennir og privatir, fáa endurrindað lønarútreiðslurnar.

Landið rindar eftir sáttmálunum kvinnum fulla løn í sambandi við barnsburð, sum verður fíggjað við játtan á fíggjarløgtingslógini, uml. 10 mió. kr. í § 3. Eftir uppskotinum verða hesar útreiðslurnar nærur allar fíggjaðar av barsilsskipanini. Hinvegin skal landið sum arbeiðsgevari vera við til at fíggja skipanina við barsilspeningi eftir uppskotinum, t.e. uml. 3 mió. kr. (1,2 mia.: 0,25%).

Fyri arbeiðsgevarar, sum eftir galdandi lóggávu og sáttmálum ikki rinda partvísa ella fulla løn, hevur uppskotið ongar broytingar við sær í mun til tey starvssettu, men hesir skulu eisini vera við at fíggja skipanina og rinda 0,25% av øllum lønarútgjaldingum.

Fyri viðurskiftini millum løntakarar og arbeiðsgevarar sínámillum

Viðurskiftini millum arbeiðsgevara og løntakara viðvíkjandi rættindum og skyldum viðvíkjandi løn í sambandi við barnsburð verða ikki ávirkað av ásetingunum í hesum lógaruppskotinum.

Fíggjarligar og umsitingarligar avleiðingar av uppskotinum

Fíggjarligar avleiðingar

Mett verður, at árliga útgjaldið frá skipanini vegna barnsburð og ættleiðing til mammur og pápar verður uml. 44-46 mió. kr. Fortreytirnar fyri hesum eru:

Í 1998 og 1999 vórðu fødd 627 børn. 13% av føðandi kvinnum hava ikki tilknýti til arbeiðsmarknaðin, og er útreiðslugrundarlagið sostatt 547 kvinnur.

Mammuni verður goldin barsilspeningur í 18 vikur.

Pápanum verður goldin barsilspeningur í 12 vikur.

Miðal ársinntøkan hjá monnum í aldrinum 20-40 ár er 177.820,-kr., og miðal vikuløn kr. 3.420,-.

Miðal ársinntøkan hjá kvinnum í aldrinum 20-40 ár er 115.764,-kr., og miðal vikuløn kr. 2.226,-.

Samlað útgjald fyri hvørt barnið: kr. 81.107,54.

Samlað útgjald: kr. 44.345.060,01.

Grundarlagið fyri útrokningini omanfyri er barsilspeningur í tilsamans 30 vikur, 4 vikur áðrenn barnsburð og tilsamans 26 vikur eftir barnsburð. Í útrokningini eru ikki tikin serlig atlit til, at møguligt er, undir serligum umstøðum, at fáa barsilspening í upp til 13 vikur áðrenn barnsburð.

Útreiðslur landskassans í sambandi við barnsburð og ættleiðing eru eftir dagpeningalógini uml. 15 mió. kr., og eftir reglunum um barsilsgrunnin hjá landinum uml. 10 mió. kr. Við tað at endurgjald fyri lønarmiss í sambandi við barnsburð og ættleiðing, og endurgjald fyri lønarútreiðslur í hesum sambandinum, eftir uppskotinum verður rindað av barsilsskipanini, kunnu nevndu upphæddir, sum eru játtaðar á lógtingsfíggarlógini, í ávikavist § 6 og § 3 strikast, og flytast hesi skipanini, sum her er skotin upp. Her skal tó viðmerkjast, sum eisini nevnt omanfyri, at endurgjaldið til landið sum arbeiðsgevara ikki dekkar allar útreiðslurnar fult og heilt, við tað at arbeiðsgevaraparturin av ALS-gjaldi, gjald til arbeiðsmarknaðareftilønargrunn, gjaldið til trygdargrunn, eftirlønir, sum ikki verða rindaðar sum partur av lønini um A-skattaskipanina, ikki verður rindað av barsilsskipanini, umframt lønargjaldingar omanfyri hámarkið uppá kr. 35.000,- fyri útgjaldi, ikki verða endurrindaðar.

Verða uml. 25 mió. kr. fíggaðar yvir vanliga skattin, eru eftir at fígga uml. 21 mió. kr.

Gjald

Til fígging av hesum uml. 21 mió. kr., sum er meirkostnaðurin av hesi skipanini í mun til galdandi skipan, er ætlanin at leggja eitt prosentgjald á A-inntøkur uppá 0,25%, sum løntakarar móttaka og sum arbeiðsgevarar rinda, ella tilsamans 0,50%.

Hetta fæst soleiðs:

A-inntøka, sum ALS-gjald varð roknað av í 1999, kr. 4.217.423.100,00

$21.000.000 : 4.217.423.100 \times 100 = 0,50\%$

Umstingarlígar avleiðingar

Dagpeningur, heruppií dagpeningur í sambandi við barnsburð, verður umsitin av Almanastovuni. Umsitingin á Almanastovuni av dagpeningi í sambandi við barnsburð eftir dagpeningalógini, verður niðurløgd. Ætlanin er, at ALS skal umsita barsilsskipanina, og verður mett, at kostnaðurin av umsitingini verður uml. 1,8 mió. kr. árliga. Fyrsta árið verður kostnaðurin tó uml. 2,8 mió. kr., við tað at byrjanarkostnaðurin verður mettur til kr. 1.000.000,-.

Umsitingin av barsilsgrunninum hjá landinum á Gjaldstovuni verður niðurløgd.

Avleiðingar av lógaruppskotinum:

	Fyri landið/ Landsmyndug- -leikar	Fyri kommunalar myndugleikar	Fyri pláss/øki í Landinum	Fyri ávísar samfelags- bólkar/ felagsskapir	Fyri vinnuna
Fíggarligar/ búskaparligar avleiðingar	Ja Meirútreiðsla, uml. 21 mió. kr. Meirinntøka, uml. 21 mió. kr.	Ja Meirútreiðsla uppá 0,25% av lønargjalding- um. Meirinntøka	Nei	Ja Løntakarar á privata arbeiðs- marknaðinum. Meirinntøka,	Ja Meirútreiðsla uppá 0,25% av lønargjalding- um. Meirinntøka,

	Meirútreiðsla hjá stýrum og stovnum til lönarútreiðslur, sum ikki verða dekkaðar av barsilspeningi.	av barsilspeningi.		svarandi til munin millum dagpening og fulla lön.	endurgjald í förum, har lön verður rindað í samb. við barnsburð.
				Meirútreiðsla upp á 0,25% av lönarinntöku.	
Umsitingarligar avleiðingar	Ja Meirútr. til umsiting av skipan uppá uml. 1,8-2,0 mió. kr. Minniútreiðsla av umsitingini av dagpeningalógini.	Ja Umsóknir um barsilspening.	Nei	Ja Umsóknir um barsilspening.	Ja Umsóknir um endurgjald.
Umhvørvisligar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Avleiðingar í mun til altjóða avtalur og reglur	Nei	Nei	Nei	Nei	Nei
Sosialar avleiðingar	Nei	Nei	Nei	Ja Betri umstøður at sameina arbeiðs- og familjulív	Nei

Ummæli

Uppskotið hevur verið til ummælis hjá feløgnum á arbeiðsmarknaðinum, sí hjálagda skjal.

Skipan av uppskotinum

Uppskotið er skipað soleiðis:

Partur I***Kapittul I***

Her eru reglurnar ásettar, sum reglura rætt løntakaranna móttvegis arbeiðsgevaranum at vera frá arbeiði í sambandi við barnsburð v.m., og reglur, sum skulu verja henda rætt.

Partur II

Barsilspeningur

Kapittul II

Vanligar treytir.

Kapittul III

Treytir fyri útgjaldi

Kapittul IV

Stødd á barsilspeningi.

Kapittul V

Útgjald v.m.

Kapittul VI

Fígging.

Partur IV

Kapittul VII

Sjálvstøðugt vinnurekandi v.m.

Partur V

Kapittul VIII

Fyrisitingarligar ásetingar

Partur VI

Kapittul IX

Revsí-og gildiskomu ásetingar

Viðmerkingar til einstøku ásetingarnar:

Til § 1

Ásetingin er innihaldsliga tann sama sum § 1, stk. 1, og stk. 3 –6, í løgtingslógini um foreldrafráveru. § 1, stk. 2, í løgtingslógini um foreldrafráveru er tó ikki endurtikin í uppskotinum, tí hon einki sjálvstøðugt innihald hevur umframt tað, sum er ásett í stk. 1, at tað er móðirin, sum hevur rætt til barsilsfarloyvi tær fyrstu 14 vikurnar eftir barnsburð. Reglur, sum svara til tær í stk. 6 í nevndu løgtingslóg, eru settar í § 2 í uppskotinum.

Til § 2

Ásetingin gevur ættleiðingarforeldrum rætt til fráveru í 26 vikur eftir móttøku av barninum, undir teimum treytum, sum nevnd eru í § 10 í uppskotinum.

Til § 3

Ásetingin hevur í sær reglurnar um fráboðanarskyldu hjá foreldrum í sambandi við, at tey skulu nýta rætt til fráveru eftir § 1. Fráboðanarskyldan hjá móður viðvíkur skylduni, eftir at hon er farin í barsilsfarloyvi, at boða frá, nær hon kemur aftur til arbeiðis, og skylduna hjá faðir at barninum at boða frá frammanundan, nær hann væntar at nýta sín rætt eftir § 1.

Eftir starvsmannalógini hava kvinnur skyldu at boða arbeiðsgevaranum frá frammanundan, nær tær vænta, at barnið verður føtt. Hetta er eisini ásett í sáttmálunum á arbeiðsmarknaðinum, og má haldast at vera galdandi eftir vanligum arbeiðsrættarlíggjum reglum.

Landsstýrismaðurin ásetur nærri reglur um fráboðanarskylduna.

Ásetingin er eisini galdandi í sambandi við ættleiðing.

Ásetingin er í samsvari við galdandi áseting í § 4 í fráverulógini, uttan tað, at eftir uppskotinum skal landsstýrismaðurin áseta nærri reglur um fráveruna.

Til § 4

Eftir hesi áseting kann løntakari ikki við avtalu lata frá sær rættindi, hann hevur eftir reglunum í lógaruppskotinum, um støðan hjá honum av hesum gerst verri enn tann støðu, honum er tryggjað eftir ásetingunum í uppskotinum. Reglan er ásett til tess at fyrirbyrgja, at gjørt verður galdandi, at løntakari hevur sagt frá sær sín rætt eftir ásetingunum í uppskotinum.

Í mun til galdandi reglur um rætt til fráveru er ásetingin nýggj.

Til § 5

Tá løntakari er í barsilsfarloyvi eftir § 1, vinnur hann sær, eftir hesi ásetingini, starvsaldur eftir teimum reglum, sum galdandi eru fyri setanina, t.e. lønaraldur, lønaraldur viðvíkjandi uppsagnarfrest v.m.

Til § 6

Ásetingin setur bann fyri at siga starvsfólki upp, um grundgevingin er, at viðkomandi hevur sett krav um at fáa sín rætt til barsilsfarloyvi, ella hevur nýtt sín rætt at vera í barsilsfarloyvi eftir § 1.

Ásetingin svarar til § 3 í lógtingslógini um foreldrafráveru.

Til § 7

Hetta er sama áseting, sum galdandi § 6, stk. 4 og 5, í lógtingslóg um javnstøðu, og § 6 - stk. 4 og 5 - í javnstøðulógini eigur at verða tikin av, tá hendan ásetingin í uppskotinum er komin í gildi.

Til § 8

Í hesi áseting eru reglurnar um, hvørjir tilburðir skulu vera grund fyri, at barsilspeningur kann útgjaldast, og hvørjar inntøkur skulu vera grundarlag fyri rættindum og skyldum eftir hinum ásetingunum í lógaruppskotinum.

Grundirnar fyri at veita barsilspening eru viðgonga (graviditetur), barnsburður og ættleiðing.

Eisini eftir galdandi dagpeningalóg verður dagpeningur, umframt sjúku og skaða, veittur í sambandi við barnsburð og ættleiðing, og eftir sáttmálunum á almenna arbeiðsmarknaðinum verður løn rindað í sambandi við fráveru orsakað av viðgongu, barnsburði og ættleiðing.

Eftir hesi ásetingini verða rættindi og skyldur eftir hinum ásetingunum í lógaruppskotinum knýtt at, um viðkomandi hevur A-inntøku ella inntøku av sjálvstøðugari vinnu.

Barsilspeningur skal eftir uppskotinum endurrinda fyri inntøkutap, ið stendst av barnsburði. Avgerandi fyri, um - og í hvønn mun - barsilspeningur skal útgjaldast ella gjaldast skal til skipanina, eigur tí at vera, um inntøkurnar kunnu vera mistar, orsakað av barnsburði ella v.ø.o., um hetta eru inntøkur, sum eru tryggjaðar.

Inntøkur, sum kunnu vera mistar, orsakað av barnsburði, eru inntøkur av egnum arbeiði, lønarinntøkur ella inntøkur av sjálvstøðugum vinnuvirksemi.

Undir viðgerðini av uppskotinum í Vinnumálastýrinum hevur spurningurin um at nýta lønarinntøkuna ella A-inntøkuna sum grundarlag verið serliga viðgjørdur.

Tað verður mett, at stórir umsitingarligir fyrimunir eru av at nýta A-inntøkuna sum grundarlag, heldur enn lønarinntøkuna.

Eisini varð mett, at teir vansar, ið kunnu standast av, at A-inntøka eftir skattalógini eisini umfatar inntøkur, sum eftir frammanfyri nevnda ikki eiga at vera grundarlag fyri rættindum og skyldum eftir lógaruppskotinum, í stóran mun kunnu greiðast, partvíst við, at ávísar inntøkur, sum eftir skattalógini eru A-inntøkur, verða undantiknar A-inntøkunum eftir ásetingunum í hesum lógaruppskotinum, og partvíst við, at rættindi og skyldur eftir lógaruppskotinum eisini kunnu knýttast til inntøkur, sum eftir skattalógini ikki eru A-inntøkur, men annars eiga at vera roknaðar sum inntøkur, ið kunnu verða tryggjaðar eftir ásetingunum í lógaruppskotinum.

Heimildirnar til landsstýrismannin, sum eru settar í stk. 4, nr. 1 og 2, eru heimildir at áseta reglur, sum skulu samskipa ásetingarnar í hesum uppskotinum við ásetingar í øðrum londum um somu viðurskipti.

Til § 9

Eftir hesi ásetingini hevur kvinna rætt til barsilspening frá tí løtu, at mett verður, at 4 vikur eru eftir til barnsburð. Um lækni metir, at tað ikki er ráðiligt, at kvinnan heldur fram at arbeiða, tí at vandi er á ferð fyri hana ella fostur, kann barsilspeningur kortini verða veittur frá tí løtu, at mett verður, at 13 vikur eru eftir til barnsburð.

Aftaná barnsburð kann barsilspeningur verða rindaður í tilsamans 26 vikur.

Mamman hefur rætt til barsilspening í 24 vikur eftir barnsburð. Pápin hefur rætt til barsilspening í 2 vikur, sum skulu liggja innanfyri tær fyrstu 14 vikurnar eftir barnsburð.

Foreldrini kunnu harumframt avtala, at í staðin fyri mammuna, skal pápin hava barsilspening í upp til 10 vikur aftáná 14. viku eftir barnsburð. Hava foreldrini einki avtalað, um at pápin skal hava barsilspening, ella kunnu tey ikki semjast um hetta, er tað mamman, sum hefur rætt til barsilspeningin.

Rætturin hjá pápanum til barsilspening í 2 vikur innanfyri fyrstu 14 vikurnar er ein sjálvstøðugur rættur hjá pápanum.

Fyritreytin fyri rættinum hjá monnum til barsilspening er, at hann er giftur við kvinnu, sum hefur føtt barn, ella at hann hefur viðurkent faðirskapin, ella er dømdur sum faðir at barninum.

Til § 10

Tá ættleiðingarforeldrini fara eftir barninum í útlandinum, kann móttøkan av barninum verða roknað frá tí løtu, at barnið er saman við foreldrunum.

Til § 11

Grundin til at arbeiðskrav verður sett, er, at barsilspeningur er ætlaður at vera endurgjald fyri tap av vinnuligum inntøkum, lønarinntøkum ella inntøkum av sjálvstøðugum vinnuvirksemi.

Hóast inntøkurnar eru umfataðar av § 8 og inntøkugrundarlag er eftir § 12 fyri útgjaldi, kann hetta ikki uttan víðari leggjast til grund fyri útgjaldi, tí um viðkomandi, uttan mun til barnsburðin, onga vinnuinntøku hevði havt í tíðarskeiðinum, barsilspeningur verður veittur, er einki tap vegna barnsburð at rinda fyri. Hetta eru vanligar endurgjaldsrættarligar reglur, sum skotið verður upp eisini at nýta til regulering av, um barsilspeningur skal rindast.

Ásetingin svarar til ásetingina í galdandi dagpeningalóg, og verður skotin upp, fyri at so fá sum gjørligt skulu detta niður í millum galdandi skipan eftir dagpeningalógini og skipanini eftir uppskotinum um barsilsskipan.

Til § 12

Í hesi áseting í lógaruppskotinum eru reglurnar fyri, hvat grundarlag skal verða nýtt, tá barsilspeningur skal útroknast.

Skotið verður upp at nýta eitt 12 mánaðar tíðarskeið sum útrokningargrundarlag, við móguleika at nýta eitt styttri tíðarskeið, og at tað er miðal mánaðarliga A-inntøkan, sum viðkomandi hefur móttikið í hesum tíðarskeiðinum, sum skal verða grundarlagið fyri útrokningi av, hvussu stór upphædd skal útgjaldast í barsilspeningi, ella, um eitt styttri tíðarskeið verður nýtt, miðal A-inntøkan tað styttra tíðarskeiðið.

Eftir dagpeningalógini og uppskotinum til nýggja dagpeningalóg er tíðarskeiðið, sum nýtt verður sum útrokningargrundarlag, 5 tær seinastu vikurnar undan fráveruni.

Mett verður, at yvirhøvur er eitt 12 mánaðar tíðarskeið eitt meira umboðandi tíðarskeið, um hetta skal fata um flest mógulig føri, og sleppast skal undan óhepnum avleiðingum, tó soleiðis, at atlit kunnu takast til m.a. tey, sum nettupp eru komin inn á arbeiðsmarknaðin.

Skotið verður upp, at landsstýrismaðurin kann áseta nærri reglur um tað styttra tíðarskeiðið, sum skal nýtast, tí tórvur kann verða á at broyta hetta, alt eftir teimum umsitingarligu royndunum, sum verða gjørdar.

Útrokningartíðarskeiðið verður roknað frá tí degi, mamman ella pápin í royndum fara frá arbeiði vegna viðgongu, barnsburð ella ættleiðing. Mamman kann undir vanligum umstøðum fara frá arbeiði í upp til 4 vikur áðrenn, men um heilsuvandi er fyri hana ella fostur at arbeiða, og læknaváttan er um hetta, í upp til 13 vikur áðrenn.

Útrokningartíðarskeiðið verður roknað frá tí degi, foreldrini í royndum fyrstu ferð fóru frá arbeiði, eisini um fráveran innanfyri tær ávikavist 4 (13) vikurnar áðrenn barnsburð, ávikavist tær 26 vikurnar eftir barnsburð, liggur í fleiri tíðarskeiðum.

Til § 13

Her verður ásett, hvussu stóran part av tapinum, sum tað er gjørt upp eftir § 12, barsilspeningur skal rinda. Eftir ásetingini verður tapið rindað 100%, tó soleiðis, at tað hægst kunnu rindast kr. 35.000 um mánaðin.

Eftir galdandi dagpeningalóg er hægsta dagpeningaupphædd 80% av eini arbeiðarløn. Í mun til galdandi reglur um, hvussu stórus partur av kostnaðinum av barnsburði verður rindaður av tí almenna, er sostatt talan um munandi broytingar.

Fyri tey, ið ikki fáa løn í sambandi við barnsburð, merkir hetta fyri tey flestu fult endurgjald fyri tapið í mun til verandi støðu, har avleiðingin av fráveru frá arbeiði vegna barsil fyri tey flestu er ein inntøkuserjing, tí tey bert hava dagpening at dúva uppá, og við tað, at mesta dagpeningaupphædd er 80% av eini arbeiðarløn.

Hjá teimum, sum eftir galdandi sáttmálum hava rætt til fulla løn í sambandi við barnsburð, verður støðan eftir uppskotinum í mun til verandi støðu óbroytt.

Til § 14

Tann, sum hevur rætt til barsilspening, skal gera sín rætt galdandi við at lata inn umsókn við neyðugum upplýsingum og skjalprógnum.

Stk. 1 í ásetingini er ein fyrningar- og passivitetsregla soleiðis, at krøv um barsilspening, sum ikki verða gjørd galdandi innanfyri ásettu freisitinum, ikki seinni kunnu verða gjørd galdandi.

Eftir ásetingini í stk. 2 fær landsstýrismaðurin heimild at seta nærri reglur um, hvussu útgaldið verður, hvørjar upplýsingar umsøkjarin skal lata, váttanir v.m.

Til § 15

Her verður ásett, at arbeiðsgevarin, í tann mun hann rindar løn í sambandi við barnsburð ella ættleiðing, fær útgaldið barsilspeningin, sum rættindahavarin annars hevði fingið sbt. ásetingunum í lógaruppskotinum.

Kravið hjá arbeiðsgevaranum er leitt av kravinum hjá løntakaranum, og arbeiðsgevarin fær ikki størri upphædd útgoldna, enn hann í royndum rindar løntakaranum í farloyvistíðini, og heldur ikki størri upphædd enn løntakarinn hevði fingið eftir ásetingunum, um løntakaranum ikki varð rindað løn í fráverutíðini.

Í tann mun, barsilspeningurin røkkur, verður rindað til arbeiðsgevaran fyri arbeiðsgevarans dokumenteraðu útreiðslur til rindaðar A-inntøkur, frítíðarløn og frítíðarískoyti.

Til § 16

Eftir hesi ásetingini fær landsstýrismaðurin heimild at áseta í kunngerð, í hvønn mun tann, sum fær barsilspening, kann hava aðra inntøku.

Eftir dagpeningalógini er ásett, at mótroknast skal í dagpeningaupphæddini í tann mun, viðkomandi við øðrum regluligum útgjaldingum, almenn hjálp undantikin, men íroknað lønarinntøkur, fer upp um vanligu arbeiðsinntøkuna, hann hevur.

Umhugsast skal, um líknandi reglur, sum tær í dagpeningalógini, skulu ásetast smbrt. hesi ásetingini í lógaruppskotinum.

Til § 17

Reglan í stk. 1, pkt. 1, er sett fyri at gera greitt, at útreiðslurnar av skipanini er ein lógbundin landskassaútreiðsla.

Ásetingin inniheldur reglurnar um, hvør er gjaldsskyldugur til skipanina.

Inngjaldsskyldug eru øll, sum eru millum 16 og 67 ár, sum móttaka A-inntøku og sum hava fulla skattskyldu í Føroyum, og øll, sum rinda A-inntøku í Føroyum. Um persónur er gjaldsskyldugur, er - eftir hesi ásetingini - knýtt at, um persónurin rindar ella móttækur A-inntøkur í Føroyum soleiðis, at innkrevjingin kann fara fram um A-skattskipanina.

Til § 18

Í hesi ásetingini eru reglurnar um, av hvørjum inntøkum hjá teimum gjaldsskyldugu gjaldið til skipanina verður roknað. Gjald verður kravt av øllum A-inntøkum, sum ikki eru serliga undantikin í ásetingini. Í ásetingini viðvíkjandi útrokningargrundarlagnum fyri útgjald, § 12 í uppskotinum, er víst til hesa ásetingina, og tað er sostatt tann inntøka, sum rindað verður av, sum gevur rætt til útgjald.

Til § 19

Eftir hesi ásetingini verður gjaldið hjá teimum, sum eftir § 17 eru gjaldsskyldug, 0,25% av gjaldsgrundarlagnum eftir grein 18. Víst verður til almennu viðmerkingarnar um fíggarligu og umsitingarligu avleiðingarnar av uppskotinum.

Til § 20

Sum nevnt omanfyri í viðmerkingunum til § 8, verða rættindi og skyldur eftir ásetingunum í uppskotinum knýtt at A-inntøkum og inntøkum av sjálvstøðugari vinnu. Fyri tey, ið hava A-

inntøku, verður skipanin eftir uppskotinum tvungin, og hesi hava tær skyldur og tey rættindi, sum ásett eru í hesum lógaruppskotinum. Fyri persónar, sum hava inntøku av sjálvstøðugari vinnu, verður skipanin sjálvboðin.

Inntøkuviðurskiftini hjá teimum sjálvstøðugt vinnurekandi eru so mikið ymisk frá teimum, sum hava lønarinntøkur, at somu reglur viðvíkjandi arbeiðskravi, útrokningargrundarlagi fyri útgjaldi og inngjaldi ikki kunnu nýtast fyri hesar báðar inntøkubólkar.

Tí verður skotið upp, at landsstýrismaðurin fær heimild at áseta í kunngerð reglur fyri sjálvstøðugt vinnurekandi, líkar teimum, sum ásettar eru í hesum lógaruppskotinum.

Til § 21

Ásetingin er grundað á, at neyðugt er, at landsstýrismaðurin, til nýtslu í sambandi við útrokning, avgreiðslu av og eftirliti við útgjaldsupphæddum eftir hesi lóg, kann útvega sær upplýsingar frá Toll- og Skattstovu Føroya og frá Landsfólkayvirlitinum, frá Almannastovuni og frá fakfeløgum og arbeiðsgevarum. Ásetingin er sett fyri at hava greiða heimild at krevja upplýsingar.

Til § 22

Í hesi áseting eru reglurnar um sivilrættarligu fylgjurnar av at geva skeivar upplýsingar. Hava upplýsingarnar verið orsök til, at peningur er útgoldin, kann peningurin verða kravdur aftur, um neyðugt við rættaravgerð.

Til § 23

Ásetingin er sett fyri at hava greiða heimild at avskriva krøv, tá útlit ikki eru at fáa allan peningin frá skuldaranum.

Til § 24

Landsstýrismaðurin fær her heimild at gera sáttmála við onnur lond um tey viðurskifti, sum ásetingarnar í lógaruppskotinum regulera, og í hesum sambandinum at víkja frá ásetingunum í lógaruppskotinum. Í norðurlendskum høpi verða hesi viðurskiftini regulerað í konventión frá 15. juni 1992 um sosiala trygd. Sáttmálin er galdandi millum Føroyar og hini norðurlondini, men ikki millum Føroyar og Danmark, har serligar reglur galda.

Til § 25

Ætlanin er at leggja umsitingina av skipanini til ALS. Víst verður til almennu viðmerkingarnar.

Til § 26.

Eftir hesi ásetingini kann revsiábyrgd verða áløgd, umframt persónum eisini lögfrøðiligum persónum, heruppií kommunum, landinum og statinum.

Til § 27

Ætlanin er, at lógin skal fáa gildi 1. apríl 2001.

Til § 28

Persónar, sum fáa útgaldið dagpening í sambandi við barnsburð eftir dagpeningalógini, tá hendan lógin kemur í gildi, fáa útgaldið eftir reglunum í hesum lógaruppskotinum.

Hjáløgd eru innkomin ummæli av lógaruppskotinum.

Tórshavn, tann 11-12-00

J.Nr.: 9900009

(at tilskila í svari)

Viðgjørt: SPS

Bjarni Djurholm
landsstýrismaður

/Arne Poulsen

Innkomin ummæli av lógaruppskotinum frá arbeiðarafeløgum og arbeiðsgevarafeløgum

Felag/stovnur	Viðmerkingar	Viðmerkingar frá Lstm.
Javnstøðunevndin	<p><i>Almennar viðmerkingar:</i></p> <p>Tekur undir við uppskotinum og heldur, at tað liggur tætt at teimum tonkum, sum javnstøðunevndin hevur gjørt sær.</p> <p><i>Broytingaruppskot:</i></p> <p>Serligt pápafarloyvi upp á 2 vikur.</p> <p>Endurgjald til arbeiðsgevaran, bert um hann setur avloysara.</p> <p>Kynsneutralar orðingar.</p>	<p>Eftir uppskotinum hevur pápin rætt til barsilspening í 2 vikur.</p> <p>Upp til arbeiðsgevaran, um hann setur avloysara.</p> <p>Orðingarnar í uppskotinum eru broyttar samsvarandi.</p>
Føroya Arbeiðsgevarafelag	<p><i>Almennar viðmerkingar:</i></p> <p>Tekur sum heild undir við uppskotinum.</p> <p><i>Broytingaruppskot:</i></p> <p>Barsilsløn bert frá 4. viku áðrenn barnsburð, ikki frá 13. viku.</p> <p>Pensjónsgjöld v.m. eiga eisini at verða endurrindað arbeiðsgevaranum.</p>	<p>Tað verður ikki tikið undir við hesum.</p>
Havnar Arbeiðskvinnufelag	<p><i>Almennar viðmerkingar:</i></p> <p>Tekur sum heild undir við uppskotinum.</p> <p><i>Broytingaruppskot:</i></p> <p>Um arbeiðstíðin er ásett til t.d. 40 tímar/viku, ella 20 tímar/viku, tá arbeiði er, so verður hetta nýtt sum útrokningargrundarlag.</p>	<p>Uppskotið hjá HA gevur størri útgjald enn lønartapið, og er tí ikki í samsvari við ætlanina við lógaruppskotinum.</p>

	Inntøkur í farloyvistíðini, umframt lønina, t.d. fundarpeningur, eiga ikki at mótroknast útgjaldinum	Eftir uppskotinum fær lsm. heimild at seta nærri reglur um hetta.
Klaksvíkar Arbeiðskvinnufelag	<p><i>Almennar viðmerkingar:</i></p> <p>Tekur sum heild undir við uppskotinum.</p> <p><i>Broytingaruppskot:</i></p> <p>Í staðin fyri at nýta 12 teir seinastu mánaðirnar áðrenn fráveruna sum útrokningargrundarlag, verður skotið upp: Um tímaløntur persónur arbeiðir fulla tíð, tá arbeiði er, skal full tíð vera útrokningargrundarlag.</p>	Uppskotið hjá KA gevur størri útgjald enn lønartapið, og er tí ikki í samsvari við ætlanina við lógaruppskotinum.
Føroya Kommunufelag	<p><i>Almennar viðmerkingar:</i></p> <p>Tekur sum heild undir við uppskotinum.</p>	
Tórshavnar kommuna	<p><i>Almennar viðmerkingar:</i></p> <p>Tekur sum heild undir við uppskotinum.</p> <p><i>Broytingaruppskot:</i></p> <p>Leingja farloyvistíðina upp til 28 vikur, seinni 1 ár.</p> <p>Pápin eigur at kunna nýta ein størri part av farloyvistíðini (av teimum fyrstu 14 vikunum hjá mammuni) í serligum førum.</p> <p>Heimagangandi skulu kunnu tekna trygging.</p>	<p>Tikið verður ikki undir við uppsk.</p> <p>Tikið verður ikki undir við uppsk.</p> <p>Ikki inntøkutap. Tikið verður ikki undir við</p>

		uppsk.
Føroya Arbeiðarafelag	<p><i>Almennar viðmerkingar:</i></p> <p>Tekur ikki undir við uppskotinum sum heild.</p> <p>Rætt at gera skipan sum tryggjar foreldrum farloyvi og barsilsløn í s.v. barnsburð, men arbeiðsgevararnir, ella tað almenna yvir skattin, eigur at rinda.</p> <p><i>Viðm. til uppskotið annars:</i></p> <p>ALS eigur ikki at umsita skipanina.</p> <p>Í staðin fyri at nýta 12 teir seinastu mánaðirnar áðrenn fraveruna sum útrokningargrundarlag, verður skotið upp: Um tímaløntur persónur arbeiðir fulla tíð, tá arbeiði er, skal full tíð vera útrokningargrundarlag.</p> <p>Minsta markið fyri útgjaldi verður ásett soleiðis, at øll fáa hetta minsta útgjaldið. Hámarkið uppá 35.000,- kr. eigur at verða lækkað.</p>	<p>ALS sum skipan er væl hóskað at umsita skipanina.</p> <p>Uppskotið hjá FA gevur størri útgjald enn lønartapið, og er tí ikki í samsvari við ætlanina við lógaruppskotinum.</p> <p>Sí viðm. omanfyri.</p> <p>At lækka er ikki í samsvari við ætlanina við uppsk., at flest mógulig skulu fáa fult endurgjald.</p>
<p>Felags ummæli:</p> <p><i>Starvsmannafelagið, Føroya Skipara- og Navigatørfelag, Føroya Pedagogfelag, Føroyskir Fysioterapeutar, Bioanalytikarafelagið, Økonomafelag Føroya, Føroya Sjúkrahjálparafelag, Yrkisfelag Studentaskúla- og HF- lærara, Føroya Postfelag, Føroya Lærarafelag, Farmaøkonomfelagið</i></p>	<p><i>Almennar viðmerkingar:</i></p> <p>Feløgini taka ikki undir við uppskotinum sum heild.</p> <p>Rætt at gera skipan, sum tryggjar foreldrum farloyvi og barsilsløn í s.v. barnsburð, men arbeiðsgevararnir skulu rinda, tá talan er um alment sett starvsfólk.</p> <p>Barsilsgrunnurin hjá landinum, í dag uml. 10 mió. kr. árliga, sum verður tikin at fíggja hesa skipanina, er partur av tí lønarhækking, 0,8% av</p>	<p>Skipanin eftir uppskotinum er ein felags og einsháttað skipan fyri allan arbeiðsmarknaðin.</p> <p>Tað verður viðurkent, at almenni barsilsgrunnurin var ein partur av sáttmálasamráðingunum í</p>

	<p>lønarkarminum, sum feløgini fingi í s.v. sáttmálasamráðingarnar í 1995, og tað verður tí ikki góðtikið, at limirnir skulu rinda einaferð aftrat til skipanina.</p> <p>Um álagt verður limunum hjá fyløgunum at rinda einaferð aftrat, er talan um sáttmálabrot.</p> <p>Um lógaruppskotið verður sett í verk, so verður kravt við komandi sáttmálasamráðingar, at lønin verður hækkað við 0,8%.</p> <p>Krevja at fáa greiðu á hesum spurninginum, áðrenn uppskotið verður lagt fyri Løgtingið.</p> <p><i>Viðmerkingar annars:</i></p> <p>At fíggingin av skipanini ikki verður tengd at ALS skipanini.</p> <p>At lámárksupphædd verður sett fyri útgjaldi soleiðis, at øll fáa hesa lámárksupphædd útgoldna.</p>	<p>1995, sum hevði við sær, at almenni barnsburðagrunnurin varð stovnaður. Hinvegin verður ikki mettt, at til ber at siga, at almenni barsilsgrunnur er ein partur av lønarhækkingini í 1995.</p> <p>Sí omanfyri.</p> <p>Sí omanfyri.</p> <p>Fíggingin verður ikki tengd at ALS skipanini.</p> <p>Uppskotið hjá feløgnum gevur størri útgjald enn lønartapið, og er tí ikki í samsvari við ætlanina við lógaruppskotið.</p>
<p>Búskapar- og Løgfrøðingafelag Føroya</p>	<p><i>Almennar viðmerkingar:</i></p> <p>Tekur ikki undir við uppskotið.</p> <p>Í høvuðsheitum somu almennu viðmerkingar sum Starvsmannafelagið v.fl.</p> <p><i>Viðmerkingar annars:</i></p> <p>Skattahækking, sum vendir tunga endan niður.</p> <p><i>Broytingaruppskot:</i></p> <p>Barsilsfarloyvi í 36 vikur eftir</p>	<p>Ikki vanligur skattur, sum fer til fígging av landskassaútreiðslum yvirhøvur, men gjald markað til ávíst endamál.</p>

	føðing.	
Føroya Pedagogfelag (serliga umframt felags omanfyri)	<p><i>Almennar viðmerkingar:</i></p> <p>Tekur ikki undir við uppskotinum sum heild.</p> <p>Uppskotið skerjir rættindini, sum kvinnur eftir galdandi sáttmálum hava til 24 vikur barsilsfarloyvi við løn, við tað, at pápin eftir uppskotinum hevur rætt til 10 vikur av teimum 24.</p> <p><i>Broytingaruppskot:</i></p> <p>Tær 10 vikurnar, sum pápin skal hava rætt til, verða lagdar aftrat teimum 24 vikunum.</p>	<p>Í uppskotinum, § 9, sum varð sent til ummælis, var ógreitt, hvønn rætt pápin hevði í mun til mammuna. Àsetingin er nú nágreinað, so tað er greitt, at tað er mamman sum hevur rættin, sum hon kann lata pápanum í 10 vikur, umframt 2 vikur serliga til pápan.</p> <p>Tikið verður ikki undir við uppskotinum</p>